

ויקיפדיה

חסידות ראדאשיץ

חסידות ראדאשיץ (באר"י: רדושיץ) היא חסידות פולנית. אבי החסידות היה רבי ישכר בער (דוב) מראדאשיץ.

היסטוריה

דור ראשון

רבי ישכר בער (שם משפחתו: בארון מתורגם: כמו שר וראשי) נולד לאביו רבי יצחק ולאמו מרת מרים בשנת **תקכ"ה**. היה תלמידם של **החזוה** **מלובלין**, **המגיד מקוז'ניץ**, **הרב אוהב ישראל מאפטא** ו**היהודי הקדוש מפשיסחא**. היה **מלמד תינוקות** בצעירותו ולאחר שעשה **מופתים** שלא כדרך הטבע ממש התגלה והחלו לנהור אליו חסידים ואנשי מעשה מכל קצוי תבל. כל תלמידיו ובראשם הרבי מראדאמסק רבי שלמה בעמח"ס תפארת שלמה קראו אותו **הבעש"ט השני**. זקני החסידים היה אומרים שאצל הרבי מראדאשיץ רואים מופתים בשבוע אחד ממה שהי' רואים בשנה אצל הבעש"ט הק'. על שם מופתיו הגלויים והמסעירים. נפטר ב'**ח בסיוון תר"ג**. והצדיקים שבדורו היה נותנים בו סימן "בצל כנפיך יחסיון".

דור שני

רבי ישראל יצחק בנו השני מילא את מקום אביו רבי ישכר בער. נולד בשנת **ה'תק"ע**. היה חתנו של רבי יהודה לייב בן רבי ראובן מדורנובצה^[1] ובזיווג שני חתנו של רבי ישעיהו הכהן זינגר^[2]. היה תלמידם של אביו, רבי **יחזקאל מקוזמיר**, **השרף ממוגלינצא**, רבי **ישראל מרודז'ין** ורבי **אליעזר הורוביץ מדז'יקוב**. גם הוא היה **בעל מופת** באביו. (כמו שהבטיח אביו קודם פטירתו שמי מבניו ימלא מקומו יעמוד לימינו בכל עת). נפטר ומנוחת כבודו **בוורשה כב' בכסלו תר"ח**. בניו האחרים של רבי ישכר בער (דוב) היו בנו בכורו רבי מאיר **משידלובצא** שברח לשידלובצא אחר פטירת אביו מחמת רפואה ולא רצה לקבל עליו כאדמו"ר מראדאשיץ. ונפטר בדמי ימיו מחמת חליו בשידלובצא. חתניו רבי יצחק פינקלר, ורבי חיים יוסף.

דור שלישי

בדור זה כיהנו ארבעה אדמו"רים, בנו של רבי ישראל יצחק ושלושה מאחייניו, בני גיסו רבי יצחק פינקלר שהחלו לכהן אחר פטירת אביהם.

- רבי יעקב דוד** בנו של רבי ישראל יצחק, החל לשמש כאדמו"ר אחר פטירת אביו. היה חתנו של רבי בעריש וויינבערג, חתנו של רבי ישעיהו **מפסדבורג** ובזיווג שני חתן דודו, רבי יצחק פינקלר.
- בנו של רבי יצחק פינקלר, **רבי הלל**, מילא מקום דודו רבי ישראל יצחק והיה תלמידם של סבו (ה"סבא קדישא"). דודו, **רבי שלמה מראדומסק**, **רבי משה מללוב** ושל **השרף ממוגלינצא**. נהג לדבר רק בלשון **הקדוש** וחי ב**פרישות** יתירה. נפטר בכ"ו בטבת תרס"א.
- רבי חיים מאיר מפניטשוב** בנו של רבי יצחק פינקלר היה גם הוא תלמידם של דודו רבי ישראל יצחק ושל רבי שלמה מראדומסק. כיהן כאדמו"ר בפניטשוב. בשנת **תרע"ה** עבר ל**קילץ** שם נפטר בכ"ט באדר **תרע"ז**^[3].
- רבי ישכר בער** בנו של רבי יצחק פינקלר היה תלמידו של רבי **חיים מצאנז** וכיהן כאדמו"ר ב**לודז'**.
- בניו האחרים של רבי ישראל יצחק היו רבי אליעזר ירוחם חתנו של רבי **חיים מצאנז**^[4] רבי ירחמיאל מדורנוב חתנו של רבי נפתלי רובין ממאלינץ, רבי אפרים חתן רבי **אריה לייבוש ליפשיץ**, רבי פנחס מטומשוב, וחתנו רבי טוביה ליפשיץ **מוישניצא-בריגל**. מזיווג שני היו ילדיו בנו רבי בעריש שמואל חתן הרב עובדיה משה מראדום וחתניו רבי פנחס לרר מעיר **העלם** ורבי אברהם יהושע העשיל **ממוגלינצא**.

דור רביעי

כיהנו בו שישה אדמו"רים, המפורסמים ביניהם היו בניו של רבי הלל, רבי אליעזר דוד ורבי מאיר מנחם פינקלר **מפיוטרקוב**.

- רבי אליעזר דוד** - ממלא מקומו של אביו רבי הלל. חתנו של רבי אברהם יצחק ויסבלום **מסטאשוב** בנו של רבי נפתלי **מליז'ענסק**. (חסידיו נאמדו באלפים. היה מחמיר גדול בהלכה והיה מתייגע **בעבודת ה'** ובצרכי ציבור. נפטר בלודז' **כ"ב באדר תרפ"ז**, בהלווייתו השתתפו כ-29,000 איש^[5].)
  - רבי מאיר מנחם** - כיהן כאדמו"ר בפיוטרקוב. היה חתנו של רבי שמואל אליהו מזוהלין (בנו של רבי יחזקאל מקוזמיר ואבי **שושלת מודז'יץ**. (היה מתנהג כדרך צדיקי השושלת היה מרבה בסיגופים ו**בטבילות**. נפטר ב'**ח בסיוון תרע"ב**. חתניו היו רבי יעקב הורוביץ מפיוטרקוב ורבי ראובן ישכר ירחמיאל רבינוביץ **מסוכדניוב** ורב **בקינסק**.)
  - רבי מענדל** - נכדו של רבי ישראל יצחק (בן בנו רבי אליעזר ירוחם) וחתנו של רבי אברהם יהושע העשיל רובין **מיאסלן** מגזע **רופשיץ** (כיהן כאדמו"ר ביאסלן.)
  - רבי אשר אנשיל גוטשאל** - חתנו של רבי הלל כיהן כאדמו"ר בלודז'. חתניו היו רבי יוסף יהודה צרניכא ורבה של סטראצוב. (Straszow)
  - רבי אליעזר** - בנו של רבי חיים מאיר מפניטשוב וחתנו של רבי מאיר (השני) האור לשמים **מאפטא** כיהן כאדמו"ר בקילץ ובסוסנוביץ. נפטר ב'**ב שבט תרצ"ו**. חתניו היו רבי יעקב יצחק אלחנן **מצ'נסטחובה** קרוב משפחתו, צאצא של רבי מאיר מאפטא) ורבי שמואל פנחס **מבלענדוב-לודז'**.
  - רבי יצחק** - בנו של רבי ישכר בער כיהן כאדמו"ר בלודז' וב**שרליץ**.
- בנים של רבי הלל שלא כיהנו כאדמו"רים היו רבי אברהם, חתן הרבי מקאז'ין, ורבי חיים, חתן האדמו"ר ממודז'יץ. חתנו של רבי הלל היה (בזיווג ראשון) רבי אלימלך יעקב יצחק **מסוכידיניוב**) בזיווג שני נישא לאחייניתו של רבי אליעזר דוד)

כיהנו בו שמונה אדמו"רים, המפורסמים ביניהם היו בני רבי אליעזר דוד, ורבי מאיר מנחם.

- **רבי חיים אשר** - בנו של רבי אליעזר דוד וחתן דודו רבי מאיר מנחם כיהן כאדמו"ר בקילץ. היה מופלג בקדושה ופרישות, ולא לך על מיטתו מימיו. בנוסף לתורתו היה גם בעל מנגן. נפטר בכ"ד באדר תש"א.
- **רבי ישראל יוסף** - בנו של רבי אליעזר דוד וחתנו של הרב יעקב יוסף טנינברציל מלובלין כיהן כאדמו"ר וכתב בראדאשיץ'. נפטר בכ"ב בתמוז תרצ"ז, את מקומו מילא בנו רבי קלמיש שנרצח עם כל קהילתו על ידי הנאצים ימ"ש.
- **רבי יצחק שמואל אליהו** - בנו של רבי מאיר מנחם מפיוטרקוב, מילא את מקום אביו והיה הרבי מראדאשיץ-פיוטרקוב. היה חתנו של רבי מנחם דוד מקוזמיר, בן דודה של אמו. התנהג באומץ לב תחת שלטון הנאצים ובמחנות הריכוז ואף שם שמר ביותר על **כשרות** ומצוות נוספות. נפטר מחולשה מכך שנמנע לאכול טריפות רח"ל במחנה **שליבן**.
- **רבי יוסף ברוך** - בנו של רבי אשר אנשיל כיהן כאדמו"ר בלודז'.
- **רבי בנימין** בנו של רבי אשר אנשיל וחתנו של רבי אלתר מאיר דוד מוולברום. כיהן כאדמו"ר בראדאשיץ'.
- **רבי פנחס ישכר** - בנו של רבי אליעזר מקילץ כיהן כאדמו"ר בסוסנוביץ. היה חתנו של רבי שלמה יחיאל בידרמן משילץ. היה **עסקן** ציבורי ואדמו"ר לחסידים רבים. נרצח בשואה בדרכו ל**קרקוב**. היה חותנם של רבי **שמואל אהרן שצדורוביצקי** מביאליסטוק-תל אביב ושל רבי שמחה בונים קאליש מפאלינצא.
- **רבי יצחק** - בן רבי אליעזר מקילץ, כיהן כאדמו"ר אחר פטירת אביו. היה רווק, נרצח אף הוא בשואה.
- **רבי נתן יעקב פערל** - נכדו של רבי ישראל יצחק כיהן אף הוא כאדמו"ר בראדאשיץ ובקינצק. נפטר בשנת תש"א.

החסידות נמשכה לאחר השואה

רובה של החסידות נכחדה בשואה. בשנות ה-80 בשנת ה'תש"מ החל רבי דוד צבי שלמה הורונוצ'ק נולד כ"ט בשבט תשי"ד – 1954, נפטר ב' באדר א' תשע"ו, 2016, בנו של רבי חיים אליעזר (חתנו של רבי **משה מרדכי בידרמן**) (וחתנו של רבי **אברהם חיים ראטה משומרי אמונים**, לכהן כאדמו"ר מראדושיץ. היה נין ונכד לרבי ישכר בער הסבא קדישא מראדאשיץ. ^[6] רבי דוד צבי שלמה פתח מוסדות בתל אביב ואחר כך בבני ברק ובית שמש. ^[7] בנו רבי אהרן יוסף, ממלא את מקומו באדמו"רות, חתנו הוא רבי **שלום אליעזר זאב רוזנבוים** האדמו"ר מחסידות מיאלען.

בארצות הברית בשנת ה'תשנ"ז החל לכהן באדמו"רות ראדאשיץ רבי יחזקאל יהודה גליקמאן מצאצא של רבי ישכר בער נולד ב"ג אדר א' ה'תשל"ו. רבי יחזקאל יהודה פתח ישיבה בארה"ב בשם "תורת אמת ד'ראדאשיץ" ובית מדרשו ומקוה טהרה בשם "קהל עבודת הלוי-בית ישכר בער ד'ראדאשיץ" השם עבודת הלוי נקרא ע"ש רבו רבי משולם פייש סג"ל לאווי מטאהש קאנאדא, שמינו אותו להמשיך בית אבותיו כרב ואב"ד ראדאשיץ, ואמר לו רבו 'אני נתן לך במתנה חצי כוח שלי שיהא בכוחך לפעול ישועות בעד צרכי עמך ישראל, וקיבל מרבו רבי משולם פייש מקלו עם ציפוי של כסף לאות התמנות.

הערות שוליים

- ↑ רבי ראובן היה מגדולי תלמידיו של החוזה מלובלין. חמיו של רבי אריה לייבוש מאוזרוב. אחיו של רבי ראובן, רבי מאיר הורוביץ אף הוא היה תלמידו של החוזה מלובלין וכיהן כאדמו"ר בקפס.
- ↑ שהיה גם חמיו של רבי **יצחק דוד בידרמן** בנו השני של רבי **משה בידרמן מללוב**. ראו אודותיו **בבלוג תולדות ושורשים בעם ישראל**.
- ↑ ראו עוד בספר הזיכרון לקהילת פינטשוב, עמוד 124.
- ↑ אביהם של האדמו"ר רבי מנדל מיאסלוי וסבו של רבי יונה מיאסלוי וחתנו של רבי **מרדכי דוד הורוביץ מאולינוב**
- ↑ אונזער לאדזער קארעספאנדענט (סופרנו בלאדז 29), (טויזענד אידן אויף דער לויה פון ראדאשיצער רבי'ן זצ"ל אין לאדז, היינט 28 בפברואר 1927.
- ↑ ראו בבלוג 'הערה ג'.
- ↑ הלם בבית שמש: האדמו"ר מראדושיץ זצ"ל נפטר בפתאומיות, בחדרי חרדים.

ישכר בער (בארון)

רבי ישכר (דוב) בער (בניו התחילו לנודע בשם משפחתם בארון) מראדאשיץ מכונה גם הסבא קדישא מראדאשיץ (ה'תקכ"ה-י"ח בסיוון ה'תר"ג) היה אדמו"ר חסידי, אבי שושלת ראדאשיץ ורב בראדאשיץ ובפשדבורז.

תולדותיו

נולד בשנת ה'תקכ"ה לאביו רבי יצחק ולאמו מרת מרים, אביו היה משב"ק אצל המגיד ממעזריטש. כאשר הגיע רבי יצחק לפרקו, הפציר בו המגיד ממעזריטש שישא לאישה את מרים, המשרתת המכוערת והחולנית שלו. בתמורה למעשה זה הבטיח המגיד לרבי יצחק שיוולד לו בן "בלשונו אזא בער ווי איך" שיאיר את העולם.

בצעירותו התגורר רבי ישכר בער לשמש כ' ק"כ צדיקים מפורסמים ולאחרונה בחמעלניק שם שירת את רבי אליעזר ליפא וויסבלום שהתגורר שם. באותה תקופה עוד לא התפרסם שמו, והוא חי בעוני.

למד אצל רבי אלימלך מליז'נסק^[1] רבי משה לייב מסאסוב, החוזה מלובלין, המגיד מקוזניץ, רבי מנחם מענדל מרימנוב, היהודי הקדוש מפשיסחא ורבי אברהם יהושע העשיל מאפטא.

היה ידוע בדורו כבעל מופת גדול ורבים נהרו לפתחו. אחד מצאצאיו הוציא את הספר 'נפלאות הסבא קדישא', ולאחרונה יצא ע"י ישיבת תורת אמת דראדאשיץ בארה"ב ספר נאה ומהודר 'הסבא קדישא מראדאשיץ' בו יש עדויות על רפוי חולים ומעשה ניסים ונפלאות למעלה מדרך הטבע, ועל תחיה של מתים^[2].

הסבא קדישא נפטר ביום שישי ערב שבת פרשת שלח, י"ח בסיוון ה'תר"ג.

צאצאיו

- רבי מאיר משידלובצא
- רבי ישראל יצחק - מילא את מקומו באדמו"רות.
- רבי ברוך, אשר נישא לאסתר - בתו של הרב דוב בעריש הרציגר
- חתנו רבי יצחק פינקלר
- חתנו רבי חיים יוסף

מתלמידיו

- רבי חיים מאיר יחיאל ממוגלניצא
- רבי אליעזר מדז'יקוב
- רבי יוסף ברוך מנישטאט
- רבי אהרן מקראקא
- רבי שלמה מרדומסק בעל ה"תפארת שלמה"
- רבי נתן דוד משידלובצא
- רבי יחזקאל שרגא משינאווא
- רבי אלימלך שפירא מגרודז'יסק
- רבי יעקב בידרמן מאפטא
- רבי אליעזר מניישטאט, נכדו של החוזה מלובלין. נפטר מעט זמן אחרי פטירת רבי ישכר בער מרוב עגמת נפש.
- רבי דוד הלברשטאם מקשאנוב
- ועוד, סך הכל מאתיים וחמישים תלמידים.

RADOSZYCE

The cemetery of the former Jewish community in Radoszyce is located about 1.5 km north-west of the center of Radoszyce, on a hill near the village of Wisy, on the road to the village of Lipa.

The cemetery was established before 1789. In 1843, tzadik Isachar Dow Ber Baron, the founder of the Hasidic dynasty in Radoszyce, was buried there. In 1905, the area of the cemetery was enlarged. In the interwar period, the area was surrounded by a stone wall.

During the Second World War, the destruction of the cemetery began. The tombstones were used by the Germans and local residents as building material and grinding discs. Almost all the above-ground elements of the cemetery were blurred.

On June 22, 1964, the Minister of Municipal Economy - following a resolution adopted by the Presidium of the National Council in Radoszyce on August 6, 1957 - issued an order to close the cemetery.

In 1987, the building was "devastated, completely covered with forest", within its confines single fragments of matzevot, excavated graves and scattered bones, and a relic of a stone wall. At that time, the user of the cemetery was the Ruda Maleniecka Forest District.

Probably at the turn of the 1980s and 1990s, the ohel of the tzadik Isachar Dow Ber Baron was rebuilt. In 2010-2011, the Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in cooperation with Hasidic communities fenced the cemetery and built an access road. In 2017, a new ohel was erected, the architecture of which resembles the images of the Temple of Solomon in Jerusalem. The rectangular, massive building was crowned with a battlement found in the Old Oriental architecture and in contemporary models of the Jerusalem Temple, and the façade was lined with Jerusalem-colored stone. Within the cemetery there are several dozen tombstones, found in recent years in Radoszyce and the surrounding villages.

- Rojzel, the daughter of Meir, d. 26 adar I 5604
- Szewa Rywka, daughter of Josef Chaim, granddaughter of the holy rabbi Isachar, d. 9 elul 5599
- Ester, daughter of Jeszaja ha-Kohen, d. 15 adar I 5662
- Chana, daughter of Meir, d. 10 elul 5615
- Malka, daughter of Gedala, d. 5 Heshvan 5685
- Sarah, daughter of Isachar ha-kohen, d. 25 Kislev 5664
- Rywka, daughter of Jakow Meir, d. 7 ADAR II 5600
- Bejla Myrla, daughter of Isochar Berisz, d. 16 shovat 5689
- Ester Bejla, daughter of Josef, d. 5 adar 5661
- Rywka, daughter of Izrael, d. Nisan 9, 5667
- Chana, daughter of Zew Wolf, d. at the beginning of the month, tewet 5649.
- Etla, daughter of Tewel, d. 4 siwan 5651
- Frumet is the daughter of Hilel
- Szajndl
- Krejndl daughter of Towie
- Chana G [.] Szenowicz
- Malka Chana, daughter of Cwi Hirszt, d. at the beginning of the month of Adar 5652.
- Lea, daughter of Jakow Menachem, d. 2 and in 5652
- Shewa Rebekah daughter of Yitzchak ha-Kohen
- Frumet, daughter of Izrael David, d. on the eve of the new month and in 5675
- Szymon Szmuel son of Jeszaja Isochar Ber, d. Nisan 13, 5675
- Meir, son of Cwi, d. 1 adar I 5616
- Icchak, son of Cwi Hirszt, d. 22 Cheshvan 5635
- Josef, son of Shlomo Zalman, died 11 Tishri 553.
- Dov Ber son of David Segal, died at the beginning of the month of Adar 5601.
- Baruch son of Israel, d. 22 Kislev 5620
- Aron, son of Avraham, d. 4 sivan 5676
- Mordechai son of Aby, died on 12 Nisan [.]
- Josef Baruch Jacentowski, son of Cwi, d. at the age of 60 22 Cheszwon 5696
- Israel son of Elchanan Akiva, d. at the age of 76 27 and in 5682
- Icchak Meir, son of Szmuel, d. 6 tamuz 5625
- Icchak Ajzyk, son of Josef Gitman Horowitz. d. 24 Kislew 5696 (Possible other reading: [wife] of Icchak Ajzyk, son of Josef Gitman Horowitz).
- Shlomo son of Icchak, died [..] Adar [.]
- Benjamin [.]
- Icchak Jakow son of Shlomo
- Alter Dawid son [..], D. 13 elul 5675
- Jakow Jakil son of Pinchas Naskal, d. 9 Cheshvan 5633

The owner of the cemetery is the Foundation for the Preservation of Jewish Heritage. The building is entered in the register of immovable monuments of the Świętokrzyskie Voivodeship (No. A.938 of August 16, 2018). The keys to the gate and the ohel are provided by the cemetery caretaker (tel. 607 983 265).

Text: Krzysztof Bielawski

List of matzevot: Sławomir Chwaściński

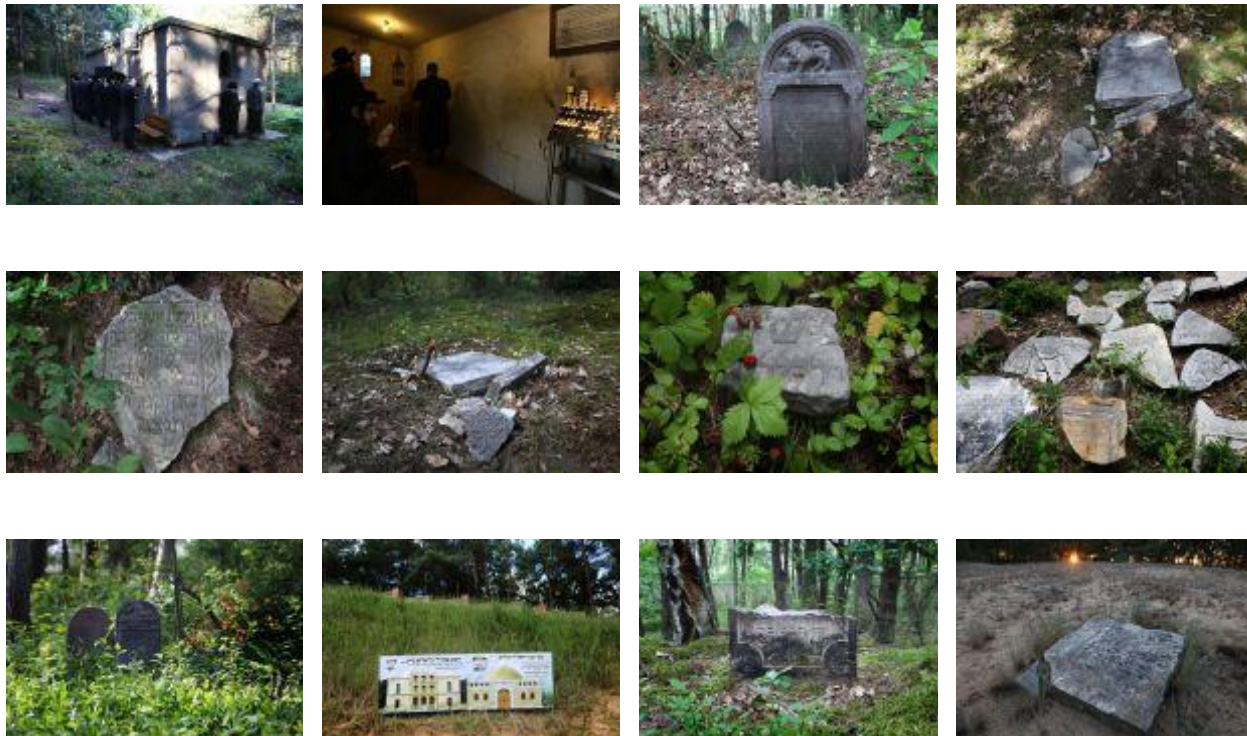
Source:

Archives of New Records, Ministry of Municipal Economy, file no. 9/33, Decisions to close cemeteries and use them for another purpose in the Kielce Voivodeship.

Kozubal M., *Matzevas found in a manger for a horse* [online] http://archiwum.rp.pl/artukul/1273416-Macewy-znalezione-wzlobie-dla-konia.html?_Rzeczpospolita-1273416?_=8 [access : 01/24/2021].

Penkalla A., *Cemetery card No. 14191* , [bmw] 1987.

Penkalla A., *Jewish traces in the Kielce and Radom voivodships* , Radom 1992.

Izrael Icchak, son of Isachar Dow Ber, who died in 1857, a tzadik from Radoszyce , **was buried at the Jewish cemetery in Warsaw, in section 13** . Exceptionally, no ohel was erected over his grave. This story was described by Ignacy Schiper in the book *Jewish Cemeteries in Warsaw*, quoting the contents of the minutes from the meeting of the Synagogue Supervision in 1858: *"The family of the deceased Izrael Izaak, a rabbi from Radoszyce (...) intended to erect the same monument on the grave in the shape of a building known as the Hebrew name "ohel". As this custom is not practiced in the local community and had only one place in relation to the first rabbi (i.e. Salomon Zalmen Lipszyc) of great piety and merits, appreciated by the general public, a disagreement between the opinions of the members of the Synagogue Supervision resulted "* .Ultimately, in a secret ballot, which was attended by, among others Rabbis Dow Ber Meisels and Szaja Muszkat, the family's request was rejected. On the other hand, **in the Jewish cemetery in Łódź, in the Z3 quarter, there is the grave of another tzadik from the Radoszyce dynasty, Eliezer Dawid Finkler, the son of Hilel, the grandson of Isachar Dow Ber, who died in Łódź in 1927. Tzadik Aszer Anszel Gotszal, son of Ruwen, son-in-law of Hilel from Radoszyce and his son Jechezkiel, also rested in Łódź** .

Ohel of Eliezer Dawid, son of Hilel Finkler (photo: K. Bielawski)

Ohel of Asher Anszel Gotshal, son of Ruwen (photo: K. Bielawski)

Ohel of Asher Anszel Gotshal, son of Ruwen (photo: K. Bielawski)

Matzevah Izrael Izaak son of yesachar Ber (photo: K. Bielawski)